

שומרים על קשר

בבית ומחוץ לו - חדשות מימי המלחמה

דף מספר 7 | 6 בדצמבר 2023 | כ"ג כסלו תשפ"ד

התנהלות הקיבוץ במלחמה - דצמבר 2023

עובד בן זאב

שלום לכולם,

כמה שזה מוזר (ואפילו קצת הזוי), שכבר שמונה שבועות אנחנו במצב מלחמה, ועוד הזרוע נטויה. אמנם היו כמה ימי הפסקת אש, אבל כמו שכולכם יודעים - הרבה דברים יכולים להשתנות מדי יום. זו תקופה מאתגרת ולא-פשוטה לתכנן קדימה, וחוסר הוודאות שמלווה אותנו קשה לכולנו. כדי לנסות ולצמצם את אי הבהירות, אנסה לעשות סדר במה שאנחנו כן יודעים.

לפני שניכנס למה יהיה בדצמבר - מילה על מה שהיה, ובעיקר על המפגש הקהילתי שהתקיים בבית גבריאל לפני כמעט שבועיים. מאחר שסופר עליו בדף הקשר

של השבוע שעבר, אציין רק שהוא התקיים אחרי כמה שבועות שבהם לא נפגשנו כקהילה, והיה מורגש שהציבור צמא לאירועים מסוג זה.

מה הן הנחיות המדינה לגבי שמיר?

מבחינת המדינה, המצב בשמיר לא השתנה: למרות הקרבה לגבול ולרעמי התותחים אנחנו לא מוגדרים כיישוב מפונה, והמדינה מצפה מאיתנו להתנהל בשגרת חירום ובכוחות עצמנו. מהצד שלנו אנחנו חוזרים יותר ויותר לשגרה ועושים זאת לאט לאט, במקומות שבהם זה מתאפשר, ולפי הנחיות.

איך יודעים מה לעשות במקרה של אזעקה?

כפי שידוע - הפעלת האזעקה נעשית על ידי פיקוד העורף, ולקיבוץ אין כל נגיעה בכך. אזעקה בשמיר תופעל רק אם פיקוד העורף יזהה איום מכל סוג שעשוי לפגוע ספציפית בקיבוץ, ולכן הדבר הנכון והטוב לעשות במקרה כזה הוא לפעול לפי הנחיות פיקוד העורף. למי שטרם התקין את אפליקציית פיקוד העורף - טוב מאוחר מלעולם לא. אם יהיה אירוע בטחוני האפליקציה תפעיל התראה שיהיה קשה לפספס. נכון גם להיכנס לאתר פיקוד העורף, להכיר את ההמלצות הרלוונטיות לכל תרחיש ולכל אזור, ולהיערך מראש לפיהן.

סיום אירוע ביטחוני

מניסיון של מקומות אחרים, ועל בסיס מסקנות מאירוע המקומי שהיה בשמיר בתחילת המלחמה, חשוב לנו לחדד את ההנחיות בכל הקשור לסיום אירוע בטחוני: יש לחכות להודעה מסודרת שתפורסם ב"מקומי" על ידי צוות החירום של שמיר, גם אם ערוצי תקשורת שונים או רשתות חברתיות מקדימים אותנו. ההנחיה הסופית והוודאית לסגירת אירוע שאליה יש להתייחס היא הודעת הצח"י, שמקבל ומרכז את כל הנחיות מהצבא והמועצה, ולא פחות חשוב - מהכוח הצבאי הממוקם בשמיר (הוא זה שלמעשה מנהל את האירוע הבטחוני במעגל הפנימי שלנו).

מה צפוי לקרות בעניין שיפור המיגון בקיבוץ?

כבר לפני שנה התחלנו בתקצוב ותכנון של שלושה מרחבים מוגנים לחינוך, כששניים מהם (גן רימון וחצב) מחכים לאישור הוועדה המקומית לבנייה, והשלישי מחכה לאישור התב"ע. בנוסף, מתחילת המלחמה אנחנו בוחנים את שיפור המיגון בקיבוץ באופן רחב יותר. בשלב זה ברור לנו כי עלינו לשפר את המיגון הן בפן הציבורי, על ידי תוספת של מקלטים עיליים, והן בכל הקשור לפתרונות מיגון של בתי המעבר בשמיר. נטע שפיגלר ואיל מירון בודקים מגוון של אפשרויות למיגון, וכינסו צוות חשיבה שכולל בנוסף להם גם את שי שפיגלר, זמיר כרמי ואותי, וכן את צ'רני (נציג ועדת תכנון) ואת יגאל פברמן, שתורם לנו בהתנדבות מהידע המקצועי שלו (למי שלא מכיר, יגאל הוא סא"ל במיל' ומומחה לתחום המיגון, שהוביל את פרויקט "מגן הצפון" בפיקוד העורף). יש לזכור שמדובר בפרויקט גדול שמצריך תכנון מפורט ותקציב לא-קטן, כך שעלינו לקחת בחשבון עבודת הכנה של כשנתיים. ברגע שתגובש הצעה היא תובא לדיון במזכירות הרחבה. נזכיר שבכל הנוגע לבתי קבע - בניית ממ"דים או שיפור מיגון קיים הם באחריות החברים ועל חשבונם. חברים המבקשים לקדם פתרונות מיגון פרטיים מתבקשים לעקוב אחר הנחיות הקיבוץ וליידע את נטע על כוונה לביצוע תוספות בנייה, כמקובל בשמיר.

את תמונת המצב קיבלנו, כמו כולם, דרך התקשורת, שבה פורסם כבר בבוקר שראש המועצה שלנו מת. בנוסף, באותו זמן קיבלנו דיווח שאבי, בעלה של שחר, פצוע. בדיעבד אנחנו יודעים שאבי ברעם ז"ל, חבר כיתת הכוננות, התקשר לשחר כשהוא פצוע ואמר לה שאבי נפצע ומוסר שהוא אוהב אותה.

קבוצת הוותסאפ יד שנייה של כפר עזה הפכה להיות החמ"ל של הקיבוץ. בקבוצה הזו דיווחנו לחיילים ואחד לשני על פצועים, מחבלים, חילוץ וירי. בשלב מסוים אפילו נפתלי בנט הצטרף לקבוצה, והשאיר לנו הודעה קולית עם טיפים מה לשאול את החיילים אם יקראו לנו כדי לוודא שהם לא מחבלים. ככל שחלף הזמן קיבלנו גם הודעות שהמחבלים עדיין מסתובבים חופשי בקיבוץ ועוברים בין בתים, יחד עם הודעות שיש כבר כוחות ביטחון בקיבוץ. הבנו שהם לא מצליחים לעצור את המחבלים, ולאט לאט קלטנו את גודל המחדל - כפר עזה נכבש על ידי החמאס. בשלב הזה שלחתי הודעה למ"פ ולמג"ד המילואים שלי. הגדוד הוא תחת פיקוד דרום, ולכן יש להם קשר ישיר עם הפיקוד, אבל המ"פ והמג"ד לא הצליחו לשלוח כוחות נוספים לכפר עזה. האקראיות הייתה שם המשחק, ללא נשק ובלי כוחות ביטחון בקיבוץ. השאלה מי ייחטף, מי יירצח ומי ביתו יישרף עליו הייתה תלויה רק במזל.

אלון קם רק בסביבות 7:30 וגילה שאנחנו נמצאים אתו בחדר. בהתחלה שיחקנו אתו במשחקים שהיו שם, אך

אנחנו - ירדן (31), יונתן (31) ואלון (3) קודלש, גרים בכפר עזה מזה שנתיים. ירדן היא בת קיבוץ, ובנוסף אלינו גרים בכפר עזה גם ריקי, אמא שלה, אחותה הגדולה שחר עם משפחתה ואחותה הקטנה נועה. אני בעל תואר ראשון בהנדסת נתונים מהטכניון, ועובד בחברת סטארטאפ בקיבוץ ניר עם שמפתחת מכשיר פיזיולוגי אובייקטיבי לזיהוי הפרעות קשב. ירדן למדה חינוך מיוחד וסיוע ושיקום בתל חי, ועשתה הסבה לעיצוב שיער. כיום היא עובדת במספרה בתל אביב.

בשבת השחורה היינו בבית בכפר עזה. ב-06:30 בבוקר נשמעה אזעקת הצבע האדום הראשונה, ואנחנו קפצנו לחדר של אלון, שהוא הממ"ד. מצד אחד אנחנו מתורגלים להגיע לממ"ד תוך 15 שניות, אבל מצד שני - בדרך כלל יש באוויר הרגשה לפני "סבבים" של יציאה מהקיבוץ, ולא הייתה לנו הרגשה כזו. האזעקות נמשכו, ואחרי זמן מה שחר התקשרה אלינו ואמרה שיש אירוע ושננעל את הדלת ונסגור חלונות. בעלה של שחר, אבי הנדי ז"ל, היה סגן הרבש"צ של כפר עזה וקפץ עם כיתת הכוננות להגן על הקיבוץ. בזמן שנעלנו את הדלת הבאנו לממ"ד את החלה של שבת, מים, מטען וטאבלט. בהתחלה לא הבנו את גודל האירוע וחשבנו שמדובר בחולית מחבלים שחצתה את הגדר, אבל די מהר שמענו ירי נק"ל ופיצוצים שאנחנו לא רגילים להם. גם אז עדיין לא הבנו את מהות האירוע, והאמנו שעד הצהרים כבר יגידו לנו לאזור תיק ולנסוע לעוד "סבב".

ובפרט קיבוץ שפיים תומך בנו. אנחנו אמורים להישאר שם עוד שמונה חודשים, ומשם לעבור ליישוב זמני של קרווילות, כנראה ברוחמה או בבית קמה, למשך 2-5 שנים שבהן ישקמו את כפר עזה וייבנו אותו מחדש. עם זאת יש כמה משפחות (בעיקר צעירות) שלא מתכוונות לחזור לכפר עזה, ושאינן להן מענה כרגע.

הטלפון האדום

השיחה שהתקבלה הפעם הביאה עמה סיפור נחמד ומחמם לב: ערב אחד התקשרו צנחנים במילואים לוולטר - "תמיר כהן מסר לנו את הטלפון שלך. אנחנו ממש זקוקים לגנרטור קטן". מאחר שוולטר כבר נתן בתחילת המלחמה לתותחנים שבעמק את הגנרטור הקטן ממחסן הציוד שלו, הוא התקשר לצ'רני, שנמצא כזכור באילת, ובירר אם יש לו במקרה גנרטור. צ'רני שלח את וולטר לעלות לצ'רני לייק, שם במחסן יש גנרטור. "הוא לא עובד", אמר צ'רני, "דורש תיקון, אבל קחו בכיף..."

וולטר לקח את הגנרטור, ובבוקר יצר קשר עם מוסך בשם "כל ציוד" שם מתקנים כל מיני דברים. במוסך ישר הסכימו לטפל, לתקן ולסדר, והכל בחינם וללא תמורה. כבר באותו אחר הצהריים הזמין וולטר את הצנחנים לשמיר. בא מטעמם אחד מהמפקדים וקיבל את הגנרטור התקין והמשופר.

הקצין הודה מקרב לב, וביקש עוד דבר אחד קטן. "מה שתראה", אמר וולטר, והקצין ביקש: "... בבקשה תמסור בשם כולנו באופן פרטי, ולכל חברי קיבוץ שמיר - תודה על זה שהבאתם לעולם איש כמו תמיר כהן!"

משלב מסוים היה קשה לגרום לו לשחק בשקט אז נתנו לו לראות סרטוני מיקי מאוס בטאבלט. הוא נרדם בין 15:00 ל-17:00 אחה"צ וקם בבכי חרישי. אלון הוא ילד "חם", וכשהוא בוכה זה בכעס ובקול. בדרך כלל הוא לא מייבב חרישית. בנוסף, אחרי כל פיצוץ הוא אמר שהוא מפחד, ואנחנו ענינו שזה בסדר לפחד ושגם אנחנו קצת מפחדים, אבל אנחנו ביחד ובמקום בטוח ותיכף נוכל לצאת. הוא ביקש ללכת לסלון ולאכול שלוק (פופ-אייס) והסברנו שאי אפשר לצאת מהחדר שלו בגלל הבומים. בשעה 20:00 בערך קיבלנו הודעה בקבוצה על מחבלים שדופקים בדלתות של שני שכנים שלנו בתחילת השכונה. מסיבה לא ברורה הם החליטו להמשיך הלאה ולדלג על השכונה שלנו. בשעה 24:00 שוב קיבלנו הודעה שדופקים לשכנים בדלת, אבל הפעם אלה היו חיילים, ובאמת - עשר דקות לאחר מכן גם אצלנו דפקו חיילים על הממ"ד. פתחנו את הדלת בזהירות והם הודיעו לנו בעברית צחה, כזאת שמחבל לא יכול לזייף, שהם חיילים שבאו לטהר את השכונה. הם נתנו לנו דקה וחצי לארוז תיק, והחזירו אותנו לממ"ד.

בשעה 01:30, אחרי 19 שעות בממ"ד, שוב דפקו החיילים בדלת (ושוב פתחנו בזהירות). הם הוציאו אותנו מהבית, ובחוץ מצאנו את כל תושבי השכונה שלנו והשכונה שלי, יחד עם פלוגת חיילים. החיילים הקיפו אותנו בטבעת וצעדנו לתחנת אלונת שמחוץ לקיבוץ. הריח היה של שריפה, והקיבוץ היה הרוס - המדרכות, מנורות הרוחב, הבתים והמכוניות, חמש פצצות תאורה בשמיים וקולות ירי מאזורים אחרים בקיבוץ. החיילים אמרו לנו לא לתת לילדים להסתכל לתוך המכוניות (כנראה היו בהן גופות). הגענו לאלונת שנראתה בזוזה ושבורה עם כתמי דם כמו בסרט אפוקליפטי. שתינו ואכלנו בפעם הראשונה (את החלה רק אלון אכל). היינו צריכים לעלות שם לאוטובוס אבל ירדן לא הסכימה לנסוע בלי נועה, אחותה הקטנה, כי פחדה שהיא לא תסתדר לבד. לאחר שכנועים עלינו לאוטובוס וחולצנו מכפר עזה. הסתבר שנועה הייתה לבד בביתה, בשכונת צעירים צדדית. היא התחבאה מתחת למיטה ללא חשמל ופלאפון והייתה מנותקת קשר עד ללילה, אז חיילים חילצו אותה לדירה מוגנת עם אנשים נוספים. היא חולצה מכפר עזה רק בבוקר שלמחרת.

שחר ושלושת ילדיה היו לבד בממ"ד בזמן ש-15 מחבלים נכנסו לביתם. היא הניקה את התינוקת, ואת שני הילדים הגדולים הסתירה מתחת למיטה ואמרה להם להיות בשקט. הם חולצו אחרי 15 שעות מאזור שורץ מחבלים. אבי ז"ל, בעלה, נפל בקרב עם המחבלים. ריקי, אמא של ירדן, הייתה בטיול הגיל השלישי בחו"ל. ביתה נפגע וחלקו נשרף. יובל, אחיה של ירדן שלא גר בקיבוץ, הוקפץ לכפר עזה בצו 8, לחם בקיבוץ וחילץ חברים מביתם.

אנחנו נמצאים כיום יחד עם קהילת כפר עזה בשפיים, ומנסים להתאושש מהאירוע. עם ישראל כולו נרתם לעזור,

פרויקט מיח"ם של ארגון "החמ"ל האזרחי - אחים לנשק" / גדי להב

לכל קהילת שמיר שלום,

בשבועות האחרונים נרתמתי לסייע לארגון החמ"ל האזרחי (כך נקרא היום ארגון "אחים לנשק"), המלווה מובילי מערכות חינוך בהקמה במתחמים של מפונים בכמה מלונות או יישובים שלא פונו. הוא תומך ברשויות ובמשרד החינוך, אך לא בא להחליפם אלא לתת יד בימים קשים. מיד עם פתיחת המלחמה פעל החמ"ל האזרחי בזריזות, והציע לרשויות בצפון ובדרום לאמץ פרויקט בשם מיח"ם - מרכז יישובי לחינוך משלים. למעשה מדובר במרחבים חינוכיים שבמהותם ובהגדרתם מכילים את כל ממדי החינוך המוכרים לנו - חינוך פורמלי וחינוך חברתי קהילתי. המיח"ם הוא, בעצם, מעין שלוחה של מסגרת החינוך שאינה מתפקדת כסדרה (פעוטון, גן ובית-ספר יסודי ותיכון) ומטרתו העיקרית היא להציע מערך חלופי לימים אלה: לתת מענה לימודי, רגשי וחברתי, לתמוך בתהליכי הוראה מרחוק, לחבר את ההורים למהלך החינוכי ולשאת באחריות לו, לרתום את משאבי הקהילה לטובת הפרויקט, ולאפשר לחבריה ליטול בו חלק משמעותי. המיח"ם נותן מקום נרחב לחברת הילדים ככלי חינוכי משמעותי, כדי לאפשר מרחב לפיתוח תחומי עניין אישיים וקבוצתיים של תלמידים, ולעודד יוזמות חינוכיות מקומיות של ילדים, הורים וחברי קהילה.

כדי לקדם את הנושא הוקם צוות היגוי ארצי שנפגש במרכז הלוגיסטי של חמ"ל אזרחי בגלילות, ומלווה מנהלי מיח"מים בכמה רשויות בצפון ובדרום. הרכזים מתכללים את הפעילות במלון או ביישוב, ובונים מערכות חינוך המשלבות את הפן הלימודי, החברתי והרגשי.

את השלט הזה, המשדר אופטימיות, ראיתי בכניסה לאחד מהמתחמים הקיבוציים שעל גדת הכינרת. ואני אכן מרגיש שהפרויקט המיח"ם ותהליך הליווי שלו בונים סוג של סדירות בתקופה מטלטלת וסוערת. נכון - לא תמיד מדובר במערכות אידיאליות, שכן יש חוסר גדול בכוח אדם קבוע. אנשי צוות רבים פונו למחוזות אחרים, ולמשימות החינוכיות גויסו גננות, סייעות ומורים מתנדבים, ארגוני תמיכה כמו "ניצוצות" ו"שיעור אחר", מכינות קדם צבאיות, תנועות נוער, אנשי אקדמיה, מוזיקאים, אנשי תיאטרון וגורמי טיפול שונים.

באזור שלנו מובילי המתחמים צריכים להיות מתואמים עם בתי הספר החלופיים שנפתחו בצפון - במכללת כנרת למפוני סובב כנרת (ז'-י"ב); ברמת כורזים למפוני עינות ירדן (ז'-י"ב), בוויילקומיץ' בראש פינה למפוני הר וגיא (ז'-י"), במכללה הטכנולוגית בחצור למפוני הר וגיא (י"א-י"ב),

במקרים רבים המפונים במלונות הפכו בעל כורחם לקהילה חדשה, ומנהל המיח"ם אמור להוביל אותה יחד עם נציג משרד החינוך ועם הצח"ם - צוות החירום המלוני. זה ללא ספק אתגר גדול המצריך התמודדות יומיומית בתנאים לא מוכרים. כאן צריך לציין את רוח ההתנדבות הנפלאה שבה אנחנו נפגשים מדי יום, וכמובן - את ארגון "אחים לנשק - חמ"ל אזרחי".

הארגון דואג לחומר ורוח, מתקצב את העסקת מנהלי המיח"מים, מגייס לפעילויות מתנדבים רבים מכל רחבי הארץ, ומצייד את המתחמים בכל הנחוץ - מצעצועים ופינוק החתלה ועד למועדוני נוער ואוהלים.

ובמבוא גליל באיילת השחר למפוני עמק החולה. בנוסף, אמורים הרכזים להתמודד עם קהילות של מפונים שאינן רואות את האופק וחיות בחוסר ודאות במשך תקופה ארוכה, כשפעמים רבות גם מנהלי המיח"מים עצמם הם מפונים.

.....

הרגעת חיות המחמד בזמן מלחמה / רענן רפאלי

אנשי החלל הנותר / נמרוד קודלש

אני בתוך המעגל
עוד שניה גם אתה תצטרף.
עוד מבצע,
מלחמה,
או סיכול ממוקד.
זה סיכוי בשבילך
להצטרף
לאנשי החלל הנותר.

במצב מלחמה, חיות המחמד מפחדות כמו בני האדם, במיוחד מהבומים ובגלל שינוי שגרת החיים שלהן. אפשר להבחין אצלן בסימני חרדה כמו רעידות, התנשפויות, ריור מוגבר, כניסה למקומות חשוכים או משונים, ועוד... אם אינכם מצליחים להרגיע אותן אפשר לסייע להן במתן תרופות הרגעה, לאחר התייעצות עם הווטרינר ולפי סוג החיה ומשקלה.

.....

כיתת הכוננות בבניית ביצורים ובאימונים צילם: יאיר המרשלג

חנוכה בשמיר

"כולנו אור איתך"

ראשון 10.12

16:00-18:00

אחה"צ מאירים ומשמחים
בהובלת הורי הגיל הרך

👤 לילדים
📍 במקלט השמו"צ

שבת 9.12

15:30-

סדנאת קערות אור

📍 במקלט השמו"צ

שלישי 12.12

9:00-12:00

סדנאת נגרות

בניית שורפך

שני 11.12

17:30, 18:20-

הקנת הסרט "הילד"

יוצגו 2 הקרנות

📍 במקלט השמו"צ

שישי 15.12

חזרה קצרה

שבת 16.12

13:00-

צילום קליפ מלא תקווה
להשבת כולם הביתה!

בואו בחולצות לבנות

רביעי 13.12

17:00-

מאור כהן בהופעה

📍 במקלט השמו"צ

חמישי 14.12

16:15-

סדנאת למפיונים

👤 לילדים
📍 במקלט השמו"צ